

Elmész, visszajössz, sose halsz meg

Öt után nem sokkal indultunk el. A tejesflakonok már megszáradtak, a szemem, és az orrom viszketett, a torkom kapart. Beraktam egy csomag zsebkendőt is a flakonok mellé. Két litert hozunk naponta.

Amíg előkerestem a pénzt, Margó felcsatolta Mollyra a nyakörvet. Négy éves, múlt, nemrég tanulta meg, hogy kell, büszke rá, hogy egyedül fel tudja adni.

Molly. Molly egy szörnyeteg, egy gyilkos, egy játékos lelkű pszichopata, muszáj neki, hogy kimozogja magát. Hogy ne csak házak között menjünk, kerülünk egyet, és a patak partján néhány éve kialakított sétaút érintésével hozzuk el a tejet Ibolyától.

Az utca végén elengedtük, vakkantott örömeiben, nekiiramodott, pörögve fölugrott a levegőbe. Sose felejttem el ezt a napot. Mert gyönyörű idő volt. Egyetlen felhő se volt az égen, a levegő meleg volt, de a nap már nem égett, mint nyáron.

Végigmentünk a gesztenyesoron, a bicikliseknek kialakított pihenőnél befordultunk az erdősávba, ahol az ösvény kezdődik. Az ösvény, ahol télen júdásfül gombát meg téli fülőkét, tavasztól sárga gévagombát meg pisztríc-gombát szoktunk szedni Margóval. Molly megevett egy almacsutkát, aztán egy kenyérvéget, aztán egy döglött madarat, aztán egy vakondot. Előre megy, mire odaérünk, már csak lenyelte. Megkötöttem. Még nem értük el az ösvény végét, amikor észrevettük, hogy a hídnál kéken-pirosan villogó rendőrautók állnak.

Furcsa, hogy a valóságban mennyire másképp fest egy helyszínelés, mint ahogy le szoktam írni. Sokkal hosszabb, sokkal unalmasabb, és sokkal-sokkal megrázóbb.

Megrázóbb, mert tele van banalitással, groteszk, az élet hétköznapiságától elválaszthatatlan megmozdulással, a rendőrök ásítognak, esznek, vicceket mesélnek egymásnak, nekik ez munka. Formát adnak maguknak, formát adnak a dolgaiknak, nyelvet, szavakat tűznek a jelenségek mellé, mondatokat alkotnak. De nem akarok szakmázní.

A hídtól odébb, egy rendőrségi szalagból rögtönzött kordon mögött néhány falubeli álldogált. Augusztusban valaki lerakott itt egy kutyateteget, pár nappal később még egyet találtak, aztán még egyet, nagy volt a felháborodás, nyilván megint kirakott valaki egy döögöt, gondoltam, nyilván ráuntak a túloldalon lakók a dologra, kihívták a rendőrséget, rég meg kellett volna tenniük. Halványan átsuhant rajtam egy érzés, hogy éppenséggel én

is léphettem volna, mi persze csak sétálni szoktunk errefelé. Október tizenharmadika volt, péntek.

Az ösvényről kordon mögé érkeztünk meg, át kellett bújunk alatta. A patakon átívelő, talán még az uradalom által építtetett, téglaloboztatú híd-tól olyan nyolc-tíz méterre kerítéssel elzárt terület található, itt működik a falu szennyvíztelepe.

A telep, a híd és a patak határolta, gazos terület szabálytalan négyszögében két-három fehér overáros ember ácsorgott. Mint akik unatkoznak. Zsebre dugott kézzel nevetgéltek, halkán beszélgettek, Molly türelmesen várt, megsimogattam a fejét, Margó kérdezett valamit, leguggoltam hozzá.

Mért villognak az autók?

Azért, hogy ne menjünk oda.

Miért?

Hogy nyugodtan tudjanak dolgozni.

Mert? Mit csinálnak?

Nem tudom.

A túloldalon két rendőrautó állt, ezek tetején villogott a fényjelzés, valamivel odébb egy rendőrségi jelzés nélküli, fehér Škoda, azon túl egy kisbusz.

A kisbusz ajtaja nyitva volt, a lépcsőjén egyenruhás nő ült, a telefonját nyomogatta, cigizett, mellette kóla. A busz előtt két férfi beszélgetett. Egy pocakos, aki trikót, farmer nadrágot meg sportcipőt viselt, meg egy izmos, alacsony, lapos fülekkel, amilyen a birkózóknak szokott lenni.

A kordon innenső oldalán talán négy-öt falunkbeli ácsorgott, egyiküknél három kis méretű kutya, látásból ismertük már őket, egyszer mondta is, hogy milyen fajtájúak. A három kutya mozdulatlanul ült a nő lábánál, és előrefelé figyeltek, de olyan engedelmesen, hogy egy idő után már őket kezdtük nézni. Amikor a nő észrevette, hogy figyeljük, elmosolyodott. Köszöntünk egymásnak, mire Molly elindult a kiskutyák felé, akik erre felugráltak, és lelkes izgatottsággal készültek a találkozásra.

Megkérdeztem a nőtől, hogy nem baj-e, ha odaengedem Mollyt. Nem baj. Aztán megkérdeztem, mi történt.

Találtak valakit, mondta a nő. Egy embert.

Egy embert? Hogyhogy? Kit?

A nő mondott egy nevet.

Egy becenevet.

És én szédülni kezdtem.

A holttestet gyerekek találták meg. Le akartak menni a patakhoz. Ledobták a bringákat, az egyiküké rádól, mondta a nő. Volt itt egy férfi, amíg megjött a rendőrautó, ő állt kint az út közepén, hogy senki se menjen át a hídon.

Mért ne menjen át senki a hídon?

A nő szemében bizonytalanság. Volt egy másik férfi, akiről senki se tudja, ki volt.

És?

Aztán megjött a rendőrség, és lezárta ezzel a szalaggal az utat, mondta a nő, és jajgatni kezdett. Hogy és most mi lesz. Hogy most nem tudja, hogy mitévő legyen. Visszaforduljon? Ne forduljon? Hogy szerintem átbújhatja a szalag alatt. Mi is az ösvényről jöttünk ki, ha abból az irányból érkezett volna, nem is lenne más választása. Folyamatosan beszélt.

Margó a kezemet fogta, újra és újra odahúzott magához, hogy megkérdezze, ki fekszik a gazban.

Piros elektromos mopeden egy idősen néni érkezett, és általános derűtséget kelte megkérdezte, meddig tart a felújítás. A havonta megjelenő, leginkább a polgármesterünk személyes reklámanyagaként funkcionáló faluújságban, az úgynevezett Hírszaruban tényleg volt valami a híddal kapcsolatban, de már nem emlékeztem pontosan, hogy miről volt szó, talán homokcsiszolós tisztításról. Egy fekete tüsihajú, szőrös, talán Táncoš becenevű, kövér férfi elfordult, felemelte az egyik mutatóját, sündisznósuszogást hallott, a vállai némán rázkódtak a nevetéstől. Már nem csak a szemem, az orrom és a torkom viszkedett, hanem fülem, a fejbőröm és minden egyes pórusom is.

Az egyik fehér overáros visszasétált a kisbuszhoz, kinyitotta az első ajtót, kivett egy táskát, a táskából egy csomag zsebkendőt meg egy flakon vizet, és mindkettőt kirakta az ülésre.

És aztán csak állt, mint aki nem tud dűlőre jutni valami komoly ügyben, és az eget fürkészte, az eget, amely lassan veszíteni kezdett már fényéből, és amelyen, mint ilyentájt mindig, sirályok billegetek, útban hazafelé a szeméttelepről, és hol jobbra-balra fordítgatta a fejét, hol bólintott egyet-kettőt, míg aztán hirtelen, mintegy varázsütésre, előre nem hajolt, hogy hatalmasat tüsszentsen, majd gyors egymásutánban még hármat vagy négyet, amire egy ugyanolyan, ugatásszerű tüsszögés felelt a gazból, és a másik fehér overáros is előre hajolt, vagy inkább felbukott, mert annak az első tüsszentésnek az ereje kis híján leterítette, és én csak most vettem észre, hogy a két civil ruhás is fújja az orrát, a rendőrnő meg valamivel odébb diszkréten vizet öntöget a tenyerébe, és az ujsa hegyével hosszú műszempillás szemeit kenegeti, mert a patakot a szennyvíztisztítótól elválasztó terület egyetlen pompásan virágzó parlagfűmező, amely minden érintésre tengerisünhöz hasonló pollenszemcsék millióit szórja szét a levegőbe, mintha örökkévaló lenne az élet ezen a földön, és véget sose érne, ha egyszer a nyár se hajlandó átadni immár helyét az ősznek, így hát tél se lesz, hogy ki se tavaszodjon többé.

Nyolc könyv, tervezgettem annak idején. Nyolc hang, nyolc önmagában is érvényes, de mégiscsak egymásra épülő, zenei hang, egy skála hangjai. Minden könyv egy lépés. Egy lépéssel messzebb kerülünk a kiindulóponttól, egy lépéssel közelebb kerülünk az alaphang első természetes felhangjához.

Ugyanaz a főszereplő, ugyanaz a helyszín, de a főszereplő időközben lassú változáson megy át, míg be nem zárul a kör. Nyolc zenei hang, vagyis egy oktáv. Oktáv.

Az első könyvön, a malacos borítójún három évet dolgoztam. Akkor kezdtem el, amikor Margó megszületett, és pont hároméves lett, mikor befejeztem. Hajózni kell, élni nem kell. Plutarkhosz szerint ennyit mondott Pompeius, mikor a hajósok a vihar miatt nem mertek elindulni. Vagyis, hogy Róma (az emberiség) életfeltételeit minden áron meg kell őrizni.

Mikor megjött a nyomdából a könyv, már régesrég a második kötetet dolgoztam. Minél kevesebb karácsonyt. Valamikor tavasszal fejeztem be, és rögtön hozzá is kezdtem a harmadikhoz. Végigdolgoztam a nyarat. Jó volt. Kimerült voltam, de haladtam. Végigdolgoztam a szeptembert. Kezdett felállni a szerkezet, kezdtek megmozdulni az alakok, a mondatok. Mikor október 5-én megjött a nyomdából a Minél kevesebb..., még azt hittem, hogy minden rendben van. Hogy minden rendben lesz. Nyolc nappal később, a hídnál állva már nem így gondoltam. Október 13-a volt, péntek.

A kutyás nő elmondta, hogy ő maga nem látta az ismeretlen férfit, de fél. Odaadtam Margónak a póráz, és megkértem, hogy vigye el Mollyt a fűig, hátha pisilni akar. A nő csak mondta, mondta.

Hogy egyedül él, hogy a férje meghalt, hogy a fia Kaliforniában dolgozik, állatkertben. Hogy annak a szerencsétlennek hiányzik a fél feje. Hogy annak a szerencsétlennek hátra van kötve a keze, és össze van roncsolva a koponyája. Hogy azt a szerencsétlent nem egyszerűen meggyilkolták, hanem megkínózták, és aztán a lehető legbrutálisabb módon kivégezték. Hogy annak a szerencsétlennek minden csontja össze van törve. Hogy a gyerekek először azt hitték rá, hogy egy kutya.

A tudatom józan fele próbált visszarángatni a felszínre, de elnyelt a sötétség. Mintha egy uránbányába szálltam volna alá éppen. Vitt le a lift, sötét volt, egyre melegebb. Rettenetes meleg volt már, azt hittem, felrobbanok.

Lopva megfogtam a csuklómat, és megpróbáltam megmérni a pulzusomat. Lélegezz! Ahogy számoltam a másodperceket, tisztán éreztem a tárna falából áradó hőt, hogy minden méter millió és millió tonnával növeli a rám nehezedő súlyt. Aztán már csak arra koncentráltam, hogy el ne ájuljak. Hogy el ne ájuljak, hogy meg ne fulladjak, hogy meg ne haljak.

Ma már tudom, hogy ez egy pánikroham volt, de akkor annyira váratlanul és felkészületlenül ért a dolog, hogy mihelyest meg tudtam mozdulni, kézen fogtam Margót, Molly pórázát egészen rövidre vettem, és szó nélkül elkezdtem hazafelé vonszolni őket.

Ne szorítsd annyira, mondta Margó, mikor elértünk a sarokig. És én elengedtem a kezét.

Elengedtem.

Ezt a bekezdést most így hagyom. Talán majd máskor. Nem engedtem el. Sose engedtem el a kezét. Sose fogom elengedni.

Mire hazaértünk többé-kevésbé összeszedtem magam. Ittam egy pohár vizet, elmondtam Lenkának, hogy mi történt, aztán a vászonszatyórral együtt beraktam a tejesflakonokat a táskámba, kihoztam a biciklimet a kisházból, és elindultam egyedül.

GUŽÁK KLAUDIA munkája

